

HIS113 / HIS250 HØSTEN 2014

TEMA 1: Midtøstens metropoler

Emneansvarlig: Kristoffer Momrak

Litteraturliste:

Kompendium

Barjamovic, Gojko: "Civic institutions and self-government in Southern Mesopotamia in the mid-first Millennium BC," i J. G. Dercksen (red.), *Assyria and beyond: studies presented to Mogens Trolle Larsen*, Leiden 2004, Nederlands Instituut Voor Het Nabije Oosten (ISBN 978-90-6258-311-9), 47-98 (52 sider)

Finley, Moses: "Politics" i *Politics in the ancient world*, Cambridge 1996 [1983], Cambridge University Press (ISBN 0-521-40673), 50-69 (19 sider)

Kuper, Adam: "Introduction: Council structure and decision-making," i Audrey Richards & Adam Kuper, *Councils in action*, Cambridge 1971, Cambridge University Press (ISBN 0-521-08240-4), 13-28 (16 sider)

Larsen, Mogens Trolle: "The city-states of the early Neo-Babylonian period," i Mogens Herman Hansen (red.), *A comparative study of thirty city-state cultures*, Copenhagen 2000, Det kongelige danske videnskabernes selskab (ISBN 87-7876-177-8) 117-127 (10 sider)

Momrak, Kristoffer: "Vestlige verdier? Demokratiets historie og Midtøsten," i *Historie* nr. 2, 2006 (ISSN 0803-401X) 40-49 (9 sider)

Momrak, Kristoffer: "Den såkalte greske politiske kulturen sett fra Nærorienten," i *Klassisk forum* nr. 2 2009 (ISSN 0801-3179), 53-67 (14 sider)

Nichols, Deborah L. og Thomas H. Charlton: "The city-state concept," i Deborah L. Nichols og Thomas H. Charlton (red.), *The archaeology of city-states – cross-cultural approaches*, Washington D.C. 1997, Smithsonian Institution Press (ISBN 1-56098-746-4) 1-14 (12 sider)

Niemeyer, Hans Georg: "The Phoenicians in the Mediterranean. Between expansion and colonisation: A non-Greek model of overseas settlement and presence," i Gocha R. Tsetskhladze (red.), *Greek colonisation – an account of Greek colonies and other settlements overseas vol. 1*, Leiden og Boston 2006, Brill (ISBN 978-90-04-12204-8) 143-168 (18 sider)

Postgate, J. N.: "City and countryside," i *Early Mesopotamia – society and economy at the dawn of history*, London og New York 1992, Routledge (ISBN 0-415-11032-7), 73-87 (15 sider)

Sallaberger, Walther: "The palace and the temple in Babylonia," i Gwendolyn Leick (red.), *The Babylonian world*, New York 2007, Routledge (ISBN 978-0-415-35346-5), 265-275 (8 sider)

Steinkeller, Piotr: "City and countryside in third-millennium southern Babylonia," i Elizabeth C. Stone (red.), *Settlement and society – essays dedicated to Robert McCormick Adams*, Los Angeles, CA 2007, Cotsen Institute of Archaeology at UCLA (ISBN 1885923473), 185-211 (26 sider)

Stone, Elizabeth C.: "The development of cities in ancient Mesopotamia," i Jack Sasson (red.), *Civilizations of the ancient Near East vol. I og II*, New York 2000 [1995], Hendrickson Publishers (ISBN 1-56563-607-4) 235-248 (12 sider)

Lastes ned via UiB-nettet:

Blanton, Richard E., Gary M. Feinman, Stephen A. Kowaleski og Peter N. Peregrine: "A dual-processual theory for the evolution of Mesoamerican civilization," i *Current Anthropology* vol. 37, no. 1, 1996 (ISSN 00113204), 1-14 (14 sider)

<http://www.jstor.org/openurl?volume=37&date=1996&spage=1&issn=00113204&issue=1>

Childe, V. Gordon: "The urban revolution," i *Town planning review* vol. 21, 1950 (ISSN 0041-0020), 3-17 (10 sider)

<http://www.jstor.org/openurl?volume=21&date=1950&spage=3&issn=00410020>

Sewell, William H., Jr.: "A theory of structure: Duality, agency, and transformation," i *American Journal of Sociology* vol. 98, no. 1, 1992 (ISSN 00029602), 1-29 (29 sider)

<http://www.jstor.org/openurl?volume=98&date=1992&spage=1&issn=00029602&issue=1>

Raaflaub, Kurt A.: "Influence, adaptation, and interaction: Near Eastern and early Greek political thought," i Sanna Aro og R.M. Whiting (red.), *Melammu Symposia 1: The heirs of Assyria*, Helsinki 2000, Neo-Assyrian Text Corpus Project (ISBN 9514590430), 51-64 (14 sider)

<http://www.aakkl.helsinki.fi/melammu/symposia/sypr1cont.php>

Tilsammen 278 sider

Bøker

Kuhrt, Amélie: *The ancient Near East, vol. I*, New York 1995, Routledge (ISBN 0-415-16762-0), "Mesopotamia in the third millennium", 19-73 (55 sider), "The Old Babylonian and Old Assyrian periods", 74-117 (44 sider), "Ugarit" 300-314 (15 sider) 114 sider tilsammen

Kuhrt, Amélie: *The ancient Near East, vol. II*, New York 1995, Routledge (ISBN 0-415-16762-0) "The Levant c. 1200-c. 720", 385-386, 401-410 (10 sider), "The Neo-Assyrian empire (934-610)", 473-546 (74 sider), "Babylonia c. 900-539", 573-621 (49 sider) 133 tilsammen

Mann, Michael: *The sources of social power vol. I*, Cambridge: Cambridge University Press 2005 [1986] (ISBN 0-521-31349-X), 1-104 (104 sider)

Oppenheim, A. Leo: *Ancient Mesopotamia – portrait of a dead civilization*, Chicago 1977, The University of Chicago Press (ISBN 0-226-63187-7), 31-142 (112 sider)

Van de Mieroop, Marc: *The ancient Mesopotamian city*, Oxford 1997, Oxford University Press (ISBN 0-19-815286-8), 236 sider

Yoffee, Norman: *Myth of the archaic state*, Cambridge: Cambridge University Press 2005 (ISBN 0-521-52156-4), 232 sider

1209 sider totalt

TEMA 2: Reformert før reformasjonen. Hovedtrekk ved den vestlige kirkas utvikling i middelalderen, ca. 750-1550

Fagansvarlig: Terje Moseng

Litteraturliste:

Richard W. Southern, *Western society and the church in the middle ages*, 2. utg., London, Penguin Books, 1990, ss. 11-52 og ss. 91-360, 310 s., ISBN 0-14-013755-6

Joseph H. Lynch og Phillip C. Adamo, *The medieval church: A brief history*, 2. rev. utg., London, Routledge, 2014, 392 s., ISBN 978-0-582-77298-4

Uta-Renate Blumenthal, *The investiture controversy: church and monarchy from the ninth to the twelfth century*, Philadelphia, Pennsylvania University Press, 1988, 191 s., ISBN 0-8122-1386-6

Kompendium

J.A. Watt, «The papacy», i D. Abulafia (red.), *The new Cambridge medieval history 5, c. 1198-1300*, Cambridge, Cambridge University Press, 1999, ss. 107-163, 56 s., ISBN 0-521-36289-X

André Vauchez, «The church and the laity», i D. Abulafia (red.), *The new Cambridge medieval history 5, c. 1198-1300*, Cambridge, Cambridge University Press, 1999, ss. 182-203, 21 s., ISBN 0-521-36289-X

Jeremy Catto, «Currents of religious thought and expression», i M. Jones (red.), *The new Cambridge medieval history 6, c. 1300-1415*, Cambridge, Cambridge University Press, 2000, ss. 42-65, 23 s., ISBN 0-521-36290-3

Euan Cameron, *The European Reformation*, 2. utgave, Oxford, Oxford University Press, 2012, kap. 1, «The religion of the people of Europe», ss. 11-24, 14 s., ISBN 978-0-19-954785-2

Jacques Verger, «Schools and universities», i D. Abulafia (red.), *The new Cambridge medieval history 5, c. 1198-1300*, Cambridge, Cambridge University Press, 1999, ss. 256-276, 20 s., ISBN 0-521-36289-X

Howard Kaminsky, «The great schism», i M. Jones (red.), *The new Cambridge medieval history 6, c. 1300-1415*, Cambridge, Cambridge University Press, 2000, ss. 674-696, 22 s., ISBN 0-521-36290-3

Anthony Black, «Popes and councils», i C. Allmand (red.), *The new Cambridge medieval history 7, c. 1415-1500*, Cambridge, Cambridge University Press, 1998, ss. 65-86, 21 s., ISBN 0-521-38296-3

Euan Cameron, *The European Reformation*, 2. utgave, Oxford, Oxford University Press, 2012, kap. 2, «The vulnerability of the church», ss. 26-43, 17 s., ISBN 978-0-19-954785-2

Euan Cameron, *The European Reformation*, 2. utgave, Oxford, Oxford University Press, 2012, kap. 3, «'Reform' from within and its limits», ss. 44-53, 9 s., ISBN 978-0-19-954785-2

Euan Cameron, *The European Reformation*, 2. utgave, Oxford, Oxford University Press, 2012, kap. 4, «Challenges from outside and their limits», ss. 44-53, 9 s., ISBN 978-0-19-954785-2

Euan Cameron, *The European Reformation*, 2. utgave, Oxford, Oxford University Press, 2012, kap. 5, «Heresy: an alternative church?», ss. 75-83, 8 s., ISBN 978-0-19-954785-2

Totalt: ca 1110 sider

I tillegg kommer ca 100 sider kilder fra *The Internet Medieval Sourcebook*, <http://www.fordham.edu/Halsall/sbook.asp>, som vil bli annonsert ved semesterstart.

TEMA 3: Urbanisering i Nord-Europa

Fagansvarlig: Geir Atle Ersland

Litteraturliste:

Litteraturliste:

- * Benton, John F. (1968) (ed.): *Town Origins, The Evidence from Medieval England*. Bidrag av Henri Pirenne, Lewis Mumford og Edith Ennen. Lexington Massachusetts. S. ix - xviii og s. 1 - 18.
- ** Burgess, Ernest W. (1925) "The Growth of the City: An introduction to a Research Project i Robert Park et. Al, The City.
http://graduateinstitute.ch/files/live/sites/iheid/files/sites/political_science/shared/political_science/8690/Burgess-Chap2-Growth-of-the-City.pdf (8 sider)
- * Carter, Harold (1982): *An Introduction to Urban Historical Geography*. London; Edward Arnold. S. 114-129 og 171-183.
- ** Castells, Manuel (1993), "European Cities, the Informational Society and the Global Economy". I *Journal of Economic and Social Geography*. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9663.1993.tb01767.x/abstract>. Utdrag ca. 11 sider
- * Degn, Ole (1977): "De nylagte byer og byudviklingen i Danmark 1600-1800", i Grethe Authén Blom: *Urbaniseringsprosessen i Norden. Del 2. De anlagte steder på 1600-1700-tallet*. Oslo. S. 9-48.
- ** Friedrich Engels (1845), *The Great Towns*, kap. 4 i "Condition of the Working Class in England".
<http://www.marxists.org/archive/marx/works/1845/condition-working-class/ch04.htm> (10 sider)
- * Ersland, Geir Atle (1993): "Torget og Vågsbotn", i *Bergen historiske Forening, Skrifter nr. 89*. Bergen. S. 9-22.
- Ersland, Geir Atle (2011): *Byens konstruksjon*. Oslo. S. 25-86 og 175-198.
- * Gutkind, E. A (1964): *Urban Development in Central Europe. Vol.1: The Free Press of Glencoe, Collier-Macmillan Limited, London; Collier-Macmillan*. S. 141 - 183.
- ** Harvey, David (1997), *Contested Cities, Social Form and Spatial Form* i Nick Jawson and Susanne MacGregor (eds). (9 sider)
- * Helle, Knut (1995): "Kvinnene i bysamfunnet". I *Bergen bys historie I*. Bergen. S. 461-71.
- * Helle, Knut (2005): "The Emergence of the Town of Bergen in the Light of the latest Research Results". I Antjekathrin Graßmann: *Das Hansische Kontor zu Bergen und die Lübecker Bergenfahrer*. Lübeck. S. 12-27.
- * Paul M. Hohenberg and Lynn Hollen Lees (1995): "The Structures and Functions of Medieval Towns". In Paul M. Hohenberg and Lynn Hollen Lees: *The Making of Urban Europe 1000 - 1994*. Cambridge Mass. - London. S. 22-73.
- * Holmsen, A. og J. Simensen (1969) (red): *Samfunnsmaktene brytes. Norske historikere i utvalg II*. Bidrag av Gustav Storm, Alexander Bugge, Halvdan Koht, Edvard Bull, Johan Schreiner, Sverre Steen og Asbjørn Herteig. Oslo. S. 389-461.

- * Johnson, James H. (1975): *Bygeografi - en innføring*. Oslo. S. 21-71.
- * Keene, Derek (1996): "Landlords, the Property Market and Urban Development in Medieval England". In Finn-Einar Eliassen and Geir Atle Ersland (eds.): *Power, Profit and Urban Land*. Hants England. S. 93-119.
- * Kjeldstadli, Knut og Myhre, Jan Eyvind (1995): *Oslo – Spenningen by*. Oslo. S. 11-20.
- * Krzywinski, Knut (1985): "Fra jordbruk til bysamfunn ved Vågen", i Øye, Ingvild (red.): *Middelalderbyen. Onsdagskvelder i Bryggens museum I*. Bergen. S. 24–36.
- ** Mumford, Lewis (1937), "What is a city?" i *Architectural Record*.
http://www.contemporaryurbananthropology.com/pdfs/Mumford,%20What%20is%20a%20City_.pdf (6 sider)
- * Reyerson, Kathryn L. (2000): "Medieval walled space: Urban development vs. defense". In James D. Tracy (ed.): *City Walls. The Urban Enceinte in Global Perspective*. Cambridge. S. 88-116.
- * Rodger, Richard (1993): "Theory, Practice and European urban history". In R. Rodger (ed.): *European Urban History*, Leicester / London. S. 1-18.
- * Sandvik, Hilde (1985): "Kvinner i bynæringer på 1700-talet", i Harald Winge og Anna Tranberg (red.): *Kvinnekår i det gamle samfunn ca. 1500-1850*. Oslo; Norsk Lokalhistorisk institutt. S. 65-87.
- * Slater, T. R.(1981): "The analysis of burgage patterns in medieval towns", in *Area 13*. University of Cambridge, Department of Geography. S. 211-216.
- * Slater T. R. (1986): "Ideal and reality in English episcopal medieval town planning". University of Birmingham, Department of Geography. S. 191 - 203.
- * Sogner, Bjørn (1977): "De "anlagte" byer i Norge 1600-1800", i Grethe Authén Blom (red.): *Urbaniseringsprosessen i Norden Del 2 De anlagte steder på 1600-1700-tallet*. Oslo. S. 49-65, 84-87.
- * Sogner, Sølvi (1994): *Ung i Europa*. Oslo. S. 59-79 og s. 140-141.
- * Solli, Arne (2012): *Stavanger bys historie, b. 1*. Stavanger. S. 299-341.
- * Supphellen, Steinar (1995): "Sosial geografi og utandørs bumiljø i Trondheim på 1600- og 1700-talet". I *Trondhjemske Samlinger*. Trondheim. S. 25-39.
- * Supphellen, Steinar (1981): "Bybrann og bystyringa", i Rolf Grankvist og Harald Hals (red.): *300 år med Cicignon*. Trondhjems historiske forening, Trondheim. S. 67-80.
- ** Wirth; Louis (1938), "Urbanism as a way of Life", *American Journal of Sociology*.
<http://www.jstor.org/stable/2768119> (8 sider)
- ** Øye, Ingvild (1992) (red): *Våre første byer. Onsdagskvelder i Bryggens museum VII*.
<http://www.uib.no/bmu/publ/onsdagskvelder/bind7/> (100 sider)
- ** Øye, Ingvild (1996) (red): *By og land i middelalderen. Onsdagskvelder i Bryggens museum IX*.
<http://www.fou.uib.no/fd/1996/f/004001/> (100 sider)

Kjelder:

* Magnus Lagabøters bylov. Omsett av Knut Robberstad. Kristiania 1923, s. IV-IX, 1-84.

*** Frå *Norske middelalderdokumenter*. I utvalg ved Sverre Bagge, Synnøve Holstad Smedsdal, Knut Helle. Bergen; Universitetsforlaget, 1973, s. 82-86, 92-95, 152-156, 172-178, 182-188, 198-207, 218-224, 260-266, 272-274, 280-284, 286-288, 336-338, 364-366, 404-405, 436-441, 487-488.

- Kong Håkon Håkonssons stadfesting av gavebrev på byen Stavanger til Stavanger Domkirke. (1226-45)
- Freds- og handelsavtale mellom kong Håkon Håkonsson og Lübeck. (1250)
- Privilegiebrev fra kong Magnus Håkonsson for tysktalende kjøpmenn i Norge. (1278)
- Vedtekter om handel og varetakster i Bergen. (1282).
- Voldgiftsdom ved Magnus Birgersson mellom kong Eirik Magnusson og de tyske steder. (1285)
- Rettarbøter fra kong Eirik Magnusson for Bergen. (1293)
- Privilegiebrev fra kong Eirik Magnusson for de tyske steder. (1294)
- Skipan fra kong Håkon Magnusson mot kramhandel på bygdene og om samling av handelen i byene. (1299)
- Vitnebrev om tyske vintersitteres plikt til å yte tiende. (1309)
- Vedtekter om utlendingers handel. (1302-13)
- Skipan fra kong Håkon Magnusson om utførselstoll for utlendinger. (1316)
- Skipan fra kong Håkon Magnusson om utlendingers liggetid og handel i Tønsberg. (1318)
- Stadfestingsbrev fra kong Magnus Eriksson på hanseatenes privilegier i Norge. (1343)
- Skipan fra kong Olav Håkonsson om nordafjelske kjøpsteders sirkumferenser. (1384)
- Verne- og privilegiebrev fra kong Erik av Pommeren til de engelske kjøpmenn i Bergen. (1414)
- Forordning fra kong Christoffer av Bayern om hanseatens rettigheter i Bergen. (1444)
- Privilegiebrev fra hertug Christiern for amsterdammerne i Norge. (1507)

*** Frå *Kongelige Rescripter, Resolutioner og Collegial-Breve for Norge i Tidsrummet 1660-1813*, utgitt av Fr. Aug. Wessel-Berg, Kra. 1841-1847.

- Privilegier for Kjøbstæderne og deres Indbyggere udi Norge, 30. Juli 1662.
- Bergen Kjøbstæds Privilegier, 30. juli 1662
- Forordning om husmenn, 29.4.1752.

*** Kong Christian den femtes Norske Lov 15de april 1687, med Kongeloven 1665.

- Første bok Om Retten og Rettens Personer, kapittel 21, artiklane 9-11.
- Tredje bok Om Verdslig- og Huus-Stand, kapittel 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og kapittel 19, artiklane 38-41. Femte bok Om Adkomst, Gods og Gield, kapittel 2, artiklane 27-28.

* = kompendium (i salg på Studia)

** = tilgang på nett

*** = tilgang i Kark

TEMA 4: Kjetteri og inkvisisjonen

Fagansvarlig: Gunnar Knutsen

Litteraturliste:

Rawlings, Helen: The Spanish Inquisition. Oxford, Blackwell 2006. ISBN 978-0631206002. Hele boken: 156s.

Black, Christopher: The Italian Inquisition. New Haven, Yale University Press 2009. ISBN 978-0300117066. Hele boken: 259s.

Ginzburg, Carlo: The cheese and the worms. [Mange utgaver på flere språk. Nyeste på engelsk:] Baltimore, John Hopkins University Press Press 2013. ISBN 978-1421409887. Hele boken: 122s

Knutsen, Gunnar W: Servants of Satan and Masters of Demons. Brepols 2009. ISBN 978-2503528618. s. 39- 179: 140s.

Knutsen, Gunnar W: I Inkvisisjonens klør. Oslo, Unipub 2006. ISBN 9788274772670. Hele boken: 124s.

Hordes, Stabley M. To the End of the Earth A History of the Crypto Jews of New Mexico. New York, Columbia University Press 2008. ISBN 978-0231129374. S. 1-204.

Monter, William: Frontiers of Heresy. Oxford, Oxford University Press 1989. ISBN 978-0521522595. Hele boken: 333s.

Totalt 1300 sider.